

פלישת המדרוזות: מין לא מוכר

מדענים משערים כי המדרוזה הגיעה למי ישראל דרך תעלת סואץ או באמצעות ספינה שעב

צפריר רינת

פלישת המדרוזות לחופי יש"ר לא נמשכת. באחרונה גילו מדענים ממשלת ישראל ואוסטרליה מין חדש של מדרוזה שלא היה מוכר עד כה. המדרוזה החדשה אמנם צורבת פחות מהחוטית הנודדת, המוכרת היטב למתרחצים, אך הימצאותה בחופי ישראל מהווה סימן מדאיג נוסף לפגיעה האקרו־לוגית המתמשכת בים התיכון.

המין החדש זכה לשם הלטיני מריבגיה סטלטה, ולשם העברי הלא רשמי "נודדת ים כוכבנית" – בגלל צורת הכוכב של איברי גופה. קוטרה הוא 15 ס"מ, והחרי־קרים משערים שהיא הגיעה לים התיכון דרך תעלת סואץ, או באמצעות אחת הספינות המגיעות דרך התעלה אל הים התיכון. "אי אפשר לומר בוודאות מהיכן היא הגיעה, אבל מכיוון שלא נתקלנו בה עד היום באזור אנתנו מניחים שמדובר במדרוזה מאזור ים סוף או האוקיינוס ההודי", אומרת פרופ' בלה גליל מהמכון לחקר ימים ואגמים. כך או כך, הימצאותה

בכמה חופים בישראל מרמזת על סבירות לפיה היא התבססה באזור.

ראשיתו של סיפור התגלית לפני ארבע שנים, אז הביאה אחת מהעובדות במכון לחקר ימים ואגמים מדרוזה מתה שנפלטה לחוף בת גלים בחיפה למעבדתה של פרופ' גליל. המדרוזה לא היתה מוכרת ולכן הוחלט לשלוח אותה אל פרופ' ליסה גרשווין, מומחית

שנמצאה האבידה ומדובר באותה מדרוזה, מספרת פרופ' גליל.

כמה שבועות לאחר מכן נמציאה המדרוזה גם בחוף היישוב בית ינאי. במקביל צולמה גם מדרוזה חיה בתוך הים באזור ראש הנקרה, על ידי ד"ר גיל רילוב, חוקר במכון לחקר ימים ואגמים. הפעם נשלחו צילומי המדרוזה ודגימות דג"א מגופה לאוסטרליה בהצלחה.

המדרוזות הפולשות משתלטות על הסביבה ומרוקנות אותה מבעלי חיים חיוניים

כעבר זמן קצר קיבלה פרופ' גליל הודעה מגרשווין, לפיה אכן מדובר במין חדש שלא היה ידוע עד היום למדע. בדיקות נוספות שבהם שותפו חוקרי המכון יעקב רואק ופרופ' בוקי רינגבייך אוששו את ממצאיה של גרשווין. באחרונה התפרסם דבר הגילוי בכתב העת המדעי "Aquatic Invasions", העוסק במינים שעברו מים אחד לים אחד ובו נכתבו דברי תודה למציל מחיפה.

לזיהוי מדרוזות באוסטרליה. אולם למגינת לבה של פרופ' גליל, המשלוח יוצא הדופן אבד אי שם במחסני רשות הדואר.

למרבה המזל, לעזרתה של פרופ' גליל נחלץ אחד מהמצילים בחופי חיפה, מאיר קדוש, הנהוג לדווח לה על בעלי חיים יוצאי דופן הנקרים בדרכו. לפני ארבע שנים חודשים התקשר קדוש לגליל וסיפר לה על הממצא המעניין שברשותו. "לשמחתי הרבה התברר

המין החדש מצטרף לעוד מיני מדרוזות שפלו לים התיכון מכיוון ים סוף והאוקיינוס ההודי. הכוללת בהן היא החוטית הנודדת, המטרידה בהמוניה את המתרחצים בחופים. להימצאותן יש השלכה חמורה על המערכת האקולוגית בים, מאחר והן טורפות בין השאר פרטים צעירים של דגים מקומיים או את מזונם ובכך משתלטות על הסביבה ומרוקנות אותה מבעלי חיים חיוניים.

לפני שבועיים נערך באיסטנבול מטעם ארגון הדיג האזורי של הים התיכון כינוס דחוף של מומחים ובהם גליל, ובו דנו בפלישת המדרוזות. במפגש הועלו הצעות שונות להתמודד עם התופעה ובהן לעודד התפתחות של דגים מקומיים המסו־גלים לטרוף את המדרוזות, וכן הגברת הפיקוח על אניות המגייעות מכיוון ים סוף ונושאות עמן גם מדרוזות פולשניות. עם זאת, הניסיון הרע של החוטית הנודדת מלמד שלאחר התבססותה והתרבותה, למעשה בלתי אפשרי להפטר ממנה.

למדע התגלה בים התיכון

דה בתעלה; הימצאותה בחופי ישראל היא סימן נוסף לפגיעה האקולוגית בים התיכון

דיירת חדשה בשכונה

מדוזות נפוצות
בים התיכון

חוטית נודדת
80-20 ס"מ

ריזוסטומה
60-20 ס"מ

נודדת ים
כוכבית

שם מדעי:

Marivagia Stellata

קוטר:

15 ס"מ

מוצא משוער:

אזור ים סוף או
האוקיינוס ההודי

תחושת צינור:
חלשה